

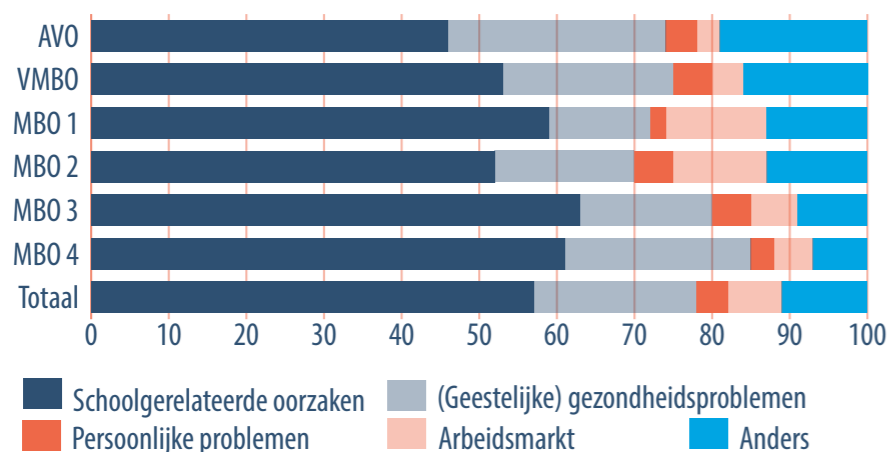
Uitval zonder diploma: Aanleiding, Kansen en Toekomstintenties 2020

Evie Graus
Timo Huijgen
Barbara Belfi
Jessie Bakens

ROA Factsheet

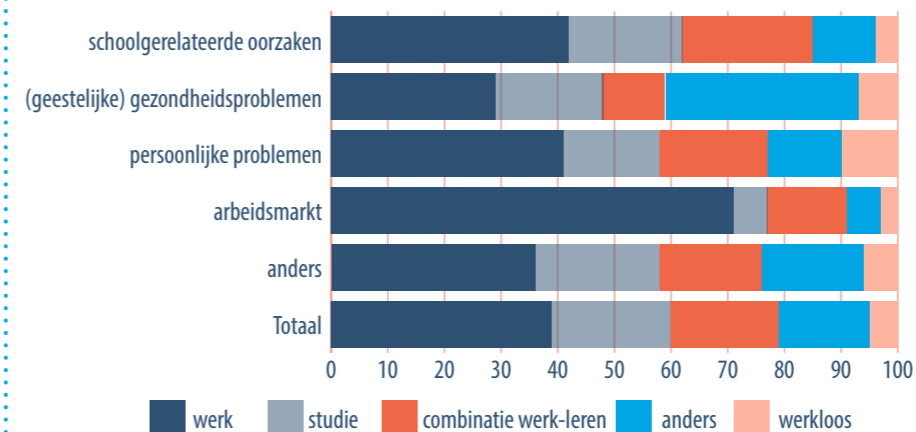
ROA-F-2021/5

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt | ROA
Research Centre For Education and the Labour Market | ROA

Belangrijkste redenen om te stoppen

Meer dan de helft van de uitval is schoolgerelateerd (56%). Ook gezondheidsproblemen (21%) en een andere oorzaak (11%) worden relatief vaak genoemd. Daarnaast stopt ook een gedeelte om te gaan werken (arbeidsmarkt).

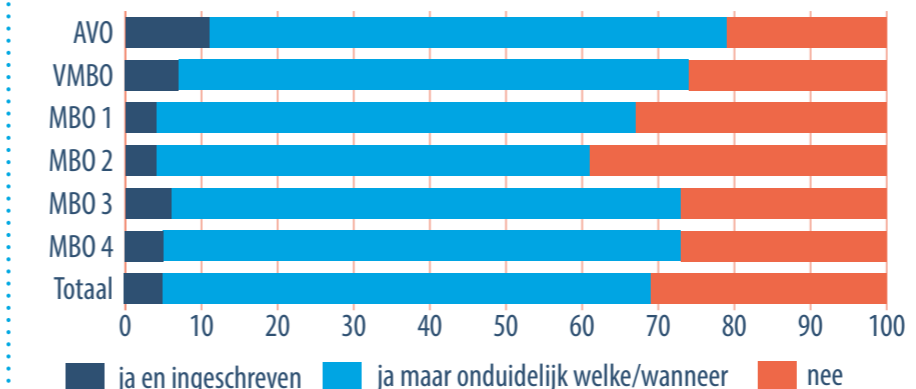
Bezigheid naar reden voortijdige schooluitval

Jongeren die aangaven dat andere oorzaken de belangrijkste reden waren voor uitval, volgen relatief gezien het vaakst opnieuw een opleiding (22%). De jongeren die de school voortijdig verlaten hebben omdat ze gingen werken, werken bij afname van de enquête het vaakst (71%). Jongeren die uitvielen door persoonlijke problemen zijn het vaakst werkloos (10%).

	AVO %	VMBO %	MBO 1 %	MBO 2 %	MBO 3 %	MBO 4 %	Totaal %
Met niemand gesproken	21	24	30	25	14	14	20
Met mijn ouders/verzorgers, iemand uit het gezin of familie	90	79	62	77	88	84	82
Met vrienden/klasgenoten	23	13	15	12	29	29	22
Met leraren of iemand anders op school	51	29	43	39	44	55	46
Met de leerplichtambtenaar/rmc-consulent	10	15	10	14	8	14	12
Met zorgverlener, therapeut of coach	24	19	18	12	11	16	15
Iemand anders	4	5	5	8	5	6	6

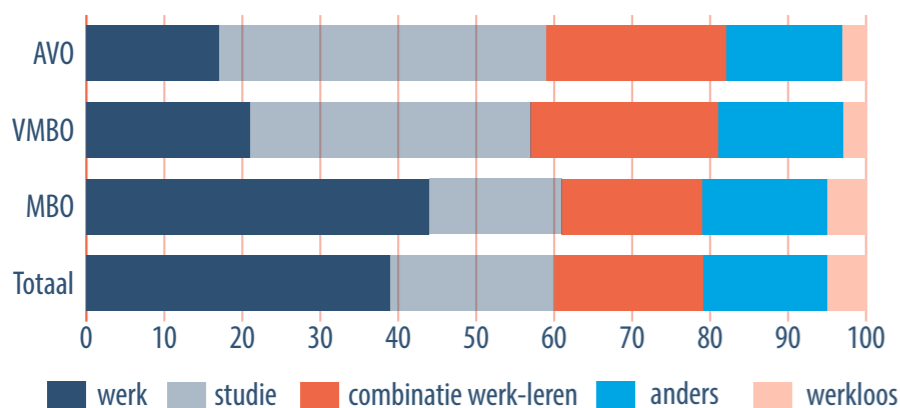
Gesprekken voorafgaand aan uitval

Vier op de vijf jongeren geeft aan gesprekken gevoerd te hebben over het voortijdig verlaten van de opleiding. In vier van de vijf gevallen zijn dit gesprekken geweest met de ouders/verzorgers of iemand uit het gezin of familie. 46% heeft met iemand van school gesproken.

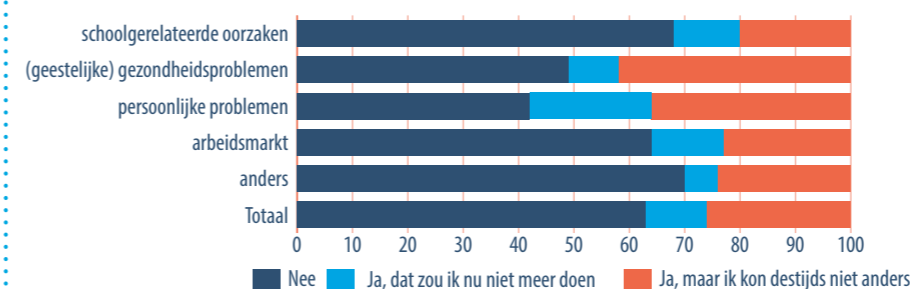
Opleidingsplannen

Ongeveer zeven op de tien jongeren die op het enquêtemoment geen opleiding volgen zijn van plan om op een later tijdstip wederom een opleiding te volgen. Onder de jongeren van de avo is dit zelfs bijna 80%.

Bezigheid op moment van enquête

De meerderheid van de vervroegde school verlaters (VSV-ers) afkomstig van het avo en vmbo is op moment van de enquête weer in het onderwijs of volgt een werk/ leertraject. Bij VSV-ers uit het mbo is werken de meest voorkomende activiteit op moment van de enquête.

Spijt achteraf

63% van de jongeren heeft geen spijt van het ongediplomeerd verlaten van de opleiding. Jongeren die vanwege school- of andere redenen de opleiding voortijdig verlieten, hebben relatief het minst spijt. Uitvallers door (geestelijke) gezondheidsproblemen dan wel persoonlijke problemen hebben het vaakst spijt.

Bijlagen

Tabel B1: Achtergrondkenmerken respondenten (%)

	AVO	VMBO	MBO 1	MBO 2	MBO 3	MBO 4	Totaal
<i>Opleidingssector</i>							
Algemeen	100	86	19				21
Landbouw		2	1	7	5	4	4
Techniek		3	23	34	22	24	22
Economie		6	23	38	50	41	32
Gezondheidszorg		2	34	19	16	18	15
Gedrag & maatschappij				1	8	13	6
<i>Leerweg</i>							
Theoretisch		61					
Gemengd		5					
Kaderberoepsgericht		20					
Basisberoepsgericht		14					
Leeftijd (gemiddelde)	19,6	18,7	20,3	20,2	20,1	20,3	20
Man	59	62	68	69	60	63	64
Vrouw	41	38	32	31	40	37	36
<i>Etniciteit</i>							
Westerse allochtoon	10	11	9	6	7	8	8
Niet-westerse allochtoon	30	52	60	29	28	20	30
Autochtoon	60	38	31	65	65	72	62
<i>Gezinssamenstelling</i>							
Tweeoudergezin	61	59	54	61	56	59	59
Eenoudergezin	26	28	24	23	28	25	25
Zelfstandig	9	13	21	14	15	13	13
Anders	4		2	2	1	3	3

Tabel B2 Belangrijkste redenen voor voortijdige uitval (%)

		AVO	VMBO	MBO 1	MBO 2	MBO 3	MBO 4	Totaal
School gerelateerde oorzaken	De opleiding was inhoudelijk (toch) niet wat ik wilde	8	10	13	18	30	31	22
	Ik vond de opleiding slecht georganiseerd	6	8	7	7	15	11	9
	Ik had problemen met de leraren, schoolleiding of leerlingen	3	9	9	6	3	5	5
	Ik vond het niveau van de opleiding te laag	2	3	6	5	2	5	4
	Ik vond de opleiding te moeilijk en/of ben gezakt voor het eindexamen	18	6	2	3	3	2	5
	Ik had problemen op de leerplek of stage	1	2	10	7	6	3	5
Subtotaal	Ik had problemen met taal en/of rekenen	1	8	3				1
	Ik miste begeleiding en ondersteuning vanuit school	8	6	7	7	4	4	6
		46	53	59	53	62	60	56
(Geestelijke) gezondheidsklachten	Ik had psychische problemen, zoals een depressie	22	17	7	11	12	17	14
	Ik had problemen met mijn gezondheid	6	5	6	7	5	7	6
Subtotaal		28	22	13	18	17	24	20
Persoonlijke problemen	Ik had relatieproblemen/gezinsproblemen	4	5	2	5	5	3	4
Arbeidsmarkt	Ik ben gaan werken	3	4	13	12	6	5	7
Anders	Andere redenen:	19	16	13	13	9	7	11

Tabel B3: Wat houd je tegen om met een nieuwe opleiding te beginnen? (meerdere antwoorden mogelijk) (%)

	AVO	VMBO	MBO 1	MBO 2	MBO 3	MBO 4	Totaal
Ik weet niet welke opleidingen er zijn	11	20	8	10	12	12	12
De eisen voor een opleiding zijn te hoog	11	15	9	7	7	5	8
De kosten zijn te hoog	22	6	17	19	21	20	19
Ik heb geen verdere studie nodig	11	1	5	8	11	8	8
Ik kan me via cursussen op het werk verder ontwikkelen	7	6	9	14	18	15	13
Ik heb psychische of gezondheidsproblemen	21	17	7	16	16	18	17
Persoonlijke omstandigheden	21	17	23	25	15	26	23
Ik heb geen zin	8	10	13	13	11	15	12
Gebrek aan begeleiding en ondersteuning vanuit school	9	12	5	10	11	10	10
Een andere reden	29	33	22	23	19	26	24
Geen reden	10	8	10	5	5	7	7

Noot: Alleen respondenten die niet in het onderwijs zitten.

Tabel B4: Wat zou je kunnen stimuleren om met een nieuwe opleiding te beginnen? (meerdere antwoorden mogelijk)(%)

	AVO	VMBO	MBO 1	MBO 2	MBO 3	MBO 4	Totaal
Studiefinanciering, in plaats van een lening	43	27	27	20	23	33	27
Financiële steun van de gemeente	24	10	29	22	25	23	23
Als ik de opleiding naast mijn huidige baan zou kunnen volgen	23	17	24	21	28	24	23
Als ik op korte termijn zou kunnen beginnen	11	10	2	6	4	8	7
Hulp bij de studiekeuze zodat ik weet wat voor een opleiding ik wil gaan doen	21	18	8	16	25	24	20
Betere begeleiding en ondersteuning door school	16	27	14	26	22	24	23
Anders	26	33	24	31	26	26	28

Noot: Alleen respondenten die niet in het onderwijs zitten.

Tabel B5: Spijt achteraf, naar belangrijkste reden voor de voortijdige uitval (%)

	school gerelateerde oorzaken	(geestelijke) gezondheidsproblemen	persoonlijke problemen	arbeidsmarkt	anders
Nee	68	49	42	64	70
Ja, dat zou ik nu niet meer doen	12	9	22	13	6
Ja, maar ik kon destijds niet anders	20	42	36	23	24

Over de data

1. Het onderzoek naar vervroegde schoolverlaters beoogt om op een structurele manier inzicht te verkrijgen in de oorzaken, de gevolgen en de mogelijke beleidsmaatregelen van het voortijdig schoolverlaten en om informatie te krijgen over het vervolgtraject van de respondenten na het verlaten van de opleiding. Het onderzoek werd in het kader van het Schoolverlatersonderzoek door het CBS in samenwerking met het ROA uitgevoerd.
2. De cijfers in dit factsheet zijn afkomstig van het onderzoek onder jongeren die in het schooljaar 2018-2019 met hun opleiding stopten en het onderwijs verlieten. Het betreft daarbij jongeren die op moment van stoppen jonger dan 23 jaar oud waren en nog geen 'arbeidsmarktqualificatie', dat wil zeggen mbo-niveau 2 of havo/vwo diploma, behaald hebben.
3. Het onderzoek werd in het kader van het Schoolverlatersonderzoek door het CBS in samenwerking met het ROA uitgevoerd. 1812 respondenten van de vervroegde schoolverlaters hebben de vragenlijst ingevuld, wat neerkomt op een aandeel van 18.1%
4. De enquêtes vonden plaats in het najaar van 2020 onder jongeren die in het schooljaar 2018-2019 met de opleiding stopten.
5. Meer cijfers van 2020 en andere tijdsreeksen zijn te vinden via: <https://roastatistics.maastrichtuniversity.nl/>

Toelichtingen

1. Deelnemers aan enquête: Jongeren die in het schooljaar 2018/19 het onderwijs hebben verlaten zonder startkwalificatie en die in het schooljaar 2019/2020 niet in het onderwijs ingeschreven staan. Op moment van enquête (schooljaar 2020/2021) kunnen de jongeren echter weer in het onderwijs ingeschreven staan.
2. Werkloze beroepsbevolking = % dat zich op de arbeidsmarkt aanbiedt (exclusief respondenten die zich als student zien) en dat niet werkzaam (=0 uur) is en tegelijkertijd op zoek naar werk is.
3. Alle gepresenteerde cijfers in dit factsheet zijn gebaseerd op het gewogen databestand. Hiermee wordt er rekening gehouden met responseverschillen tussen bijvoorbeeld opleidingsniveau of geslacht.

Contactpersonen

Barbara Belfi, b.belfi@maastrichtuniversity.nl

Jessie Bakens, j.bakens@maastrichtuniversity.nl

Colofon

© Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt

Niets uit deze uitgave mag op enige manier worden veelevoudigd zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de directeur van het ROA.

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt

Maastricht University

School of Business and Economics

secretary-roa-sbe@maastrichtuniversity.nl

www.roa.nl

Deze factsheet is uitgebracht in het kader Deze factsheet is uitgebracht in het kader van het Project Onderwijs-Arbeidsmarkt (POA; <https://roa.nl/research/research-projects/project-onderwijs-arbeidsmarkt-poa>) mede dankzij financiering van NRO (dossiernummer 405-17-900), UWV, S-BB en Randstad

Vormgeving

ROA secretariaat, Maastricht

November 2021

ISSN: 2667-0488